

Зазуляк А.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент
кафедри міжнародного права та
міграційної політики ЗУНУ
Саванець Л.М*

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ УКРАЇНСЬКИМИ СУДАМИ ЛІЦЕНЗІЙНИХ ДОГОВОРІВ, УКЛАДЕНИХ НА САЙТАХ ІНОЗЕМНИХ ФОТОБАНКІВ

Із погляду приватного права фотобанк -це веб-сайт, на якому розміщена публічна оферта, яка запрошує користувача придбати дозвіл на використання обраних фотографій, які знаходяться у бібліотеці фотобанку. Веб-сайт пропонує оплатити придбані фото і погодитись з умовами їх використання. Клієнт заповнює форми, надає всі необхідні дані, обрає фото та оплачує їх. Фотобанк не змінює умови ліцензії під кожного користувача.

Фотобанк гарантує, що отримав всі авторські права від автора і відшкодує користувачу збитки у випадку позову щодо захисту авторських прав. Веб-сайт у даному випадку не є суб'єктом правовідносин, натомість в Умовах ліцензії має бути зазначена назва і адреса юридичної особи, з якою укладено договір. Як правило це нерезидент України, що свідчить про наявність іноземного елемента у правовідносинах. Якщо уважно прочитати ліцензію, знайдеться умова щодо вибору права країни, яке слід застосувати до правовідносин. Проаналізувавши один із найпопулярніших фотобанків Shutterstock, можна побачити, що у договорі ліцензії прописано, що до США, Канади, Індії та Бразилії застосовуватиметься право штату Нью-Йорк, а до інших країн право Ірландії [1]. Отже покупець зображень укладає договір з іноземною юридичною особою та врегульовує його правом Ірландії. Це означає, що спори мають вирішуватися у ірландському суді.

Що робити якщо автор зображень, які користувач придбав фотобанку, подає позов саме в Україні – цього вимагає ст. 37 Закону України «Про міжнародне приватне право» (далі – Закон про МПП) і галузеві конвенції? Відповідач має обґрунтувати правомірність використання придбаних у фотобанку зображень в українському суді. Найважливіше – це довести суду, що укладена з фотобанком ліцензія є чинним договором про надання невиключної ліцензії, тому суд має врахувати його як основний доказ правомірності використання фото позивача. Не слід розраховувати, що фотобанк з'явиться на судові засідання в Україні, або надішле правову позицію. Варто пам'ятати, що згідно з правом Ірландії жодних сумнівів правочин (купівля ліцензії на сайті) не викликає. Невиключна ліцензія – це можливість власника об'єкта договору (наприклад, торговельної марки) продовжувати його використовувати у сфері, яка не обмежена ліцензією, коли за ним

залишається можливість видавати іншим особам ліцензії (абз. 4 ч. 3 ст. 1108 ЦКУ) [2]. Вважається, що даний вид ліцензії існує у ліцензійному договорі за замовчанням, якщо не зазначено про інше (ч. 4 ст. 1109 ЦКУ) [3].

Договір, укладений з іноземним фотобанком, має наступні, важливі для українського законодавства, риси: відсутня традиційна письмова форма і підписи сторін; ліцензіар є нерезидентом України; перелік об'єктів авторського права, на які отримано ліцензію, важко ідентифікувати, адже фотобанк використовує набір символів в якості назви фотофайлу, який завантажує з сайту користувач, а суд шукатиме зображення. Що варто надати суду в якості доказів укладеного договору? Чи роздруківка веб-сторінки сайту фотобанку з умовами ліцензії або скріншот електронного листування з фотобанком може слугувати доказом? Чи можна додати чек оплати за придбані фото за допомогою системи електронних платежів? Чи оцінить суд роздруківку веб-сайту і електронного листування в якості належних і допустимих доказів укладення ліцензійного правочину? Відповідь непередбачувана.

Процес доказування у таких справах досить складний, адже проаналізувавши судову практику можна побачити таку ситуацію: шанси, що суд беззаперечно сприйме всі вищеперераховані докази менші, ніж 50%. Закон про МПП в ст. 36 встановив – «До правочинів, предметом яких є право інтелектуальної власності, застосовується право, що визначається згідно з відповідними правилами цього Закону». У ч. 1 ст. 32 Закону вказано, що «Зміст правочину може регулюватися правом, яке обрано сторонами, якщо інше не передбачено законом». Отже, український суд мав би застосувати законодавство про авторське право Ірландії. Але якщо справа розглядається у суді в Україні, то відповідно буде застосовуватися українське право. Рішення по судовій справі може бути таким: недотримання письмової форми означає нікчемність ліцензійного договору (абзац другий ч. 2 ст. 1107 Цивільного кодексу України), а це означає – незаконне використання чужих фото і притягнення покупця фото до відповідальності. Можна виділити два види відповідальності за порушення авторських прав. Це -відповідальність за порушення особистих немайнових прав та відповідальність за порушення права на використання твору. Автор має право вимагати видалення всіх своїх творів з сайту або веб-порталу грошову компенсацію, розмір якої визначається судом, а також компенсування моральної шкоди в разі порушень немайнових прав [4].

Варто відстоювати свої права і переконувати суд, що чч. 2 та 3 ст. 32 Закону про МПП до змісту правочину радять застосовувати право, яке має найбільш тісний зв'язок із правочином. Правочин більш тісно пов'язаний з правом держави, у якій сторона, що повинна здійснити виконання, яке має вирішальне значення для змісту правочину, має своє місце проживання або місцезнаходження. Хоча покупець з фотобанком дійшли згоди щодо вибору права Ірландії, але якщо суд в Україні не

повірів, варто вказати на п. 20 ч. 1 ст. 44 Закону про МПП, де сказано, що до договору застосовується право відповідно до чч. 2 і 3 ст. 32 Закону, при цьому стороною, що повинна здійснити виконання, яке має вирішальне значення для змісту договору, є ліцензіар – за ліцензійним договором. Ліцензіар (фотобанк) вказав, що є резидентом Ірландії, значить застосуванню знову таки підлягає право Ірландії.

У суддів є суперечливе роз'яснення десятого абзацу п. 46 Постанови Пленуму ВГСУ від 17.10.2012 р. № 12 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» — «Роздруківки інтернет-сторінок (web-сторінок) самі по собі не можуть бути доказом у справі».

Восьмий абзац п. 46 зазначеної Постанови Пленуму ВГСУ вказує, що «Веб-сторінки ... є електронними документами. Відтак ... суд з урахуванням конкретних обставин справи не позбавлений права провести огляд та дослідження цих доказів в місці їх знаходження з фіксацією відповідних процесуальних дій у протоколі». Право України вимагає обов'язкової письмової форми ліцензійного договору. Проте ч. 1 ст. 31 Закону про МПП говорить: «форма правочину має відповідати вимогам права, яке застосовується до змісту правочину, але достатньо дотримання вимог права місця його вчинення, а якщо сторони правочину знаходяться в різних державах, — права місця проживання сторони, яка зробила пропозицію...» [5].

Сторони ліцензійного правочину знаходяться в різних державах (покупець – в Україні, фотобанк – в Ірландії). Пропозицію придбати ліцензію зробив фотобанк (розмістивши на сайті умови оферти), а місце «проживання» фотобанку – Ірландія, значить форма правочину має відповідати вимогам права цієї країни. Варто звернути увагу суду на п. 30.3. вищезазначеної Постанови Пленуму ВГСУ від 17.10.2012 р. № 12 – там міститься заклик враховувати, що у визначенні форми правочину про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, який вчиняється у правовідносинах з іноземним елементом, застосовуються вимоги ч. 1 і ч. 3 ст. 31 Закону про МПП.

Отже без визнання укладеним і чинним договору з фотобанком, покупець здійснив використання фото без згоди правоволодільця, що є підставою для цивільної відповідальності – як мінімум, стягнення компенсації в розмірі 10 мінімальних зарплат за кожен факт порушення.

Після проведення дослідження варто зазначити, що українське законодавство потребує реформування у сфері укладення ліцензійних договорів, а також ефективного застосування норм міжнародного приватного права.

Список використаних джерел

1. Shutterstock License Agreement(s). Terms of Service. URL: <https://www.shutterstock.com/license>.

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/card2#Card>.
3. Онищенко Віктор. Ліцензійний договір. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7683-litsenzyniy-dogovr>.
4. Іжевська Марина. Авторські права на фотографії. Як не порушити? URL: <https://wisegroup.com.ua/ua/avtorski-prava-na-fotografi%D1%97-yak-ne-porushiti/>
5. Про міжнародне приватне право. Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>.

Івасечко Р.

*студент юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к. ю. н., доцент, доцент
кафедри цивільного права і процесу ЗУНУ
Зайцева-Калаур І. В.*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Комерційна таємниця є однією з найбільш часто використовуваних форм захисту інтелектуальної творчості та інноваційних ноу-хау. Сьогодні все частіше інноваційним компаніям доводиться мати справу із нечесною практикою, спрямованою на привласнення комерційних таємниць, шляхом крадіжки, несанкціонованого копіювання, економічного шпигунства чи порушення вимог конфіденційності.

Незаконне придбання, використання або розголошення комерційної таємниці ставить під загрозу можливість законних власників комерційної таємниці отримувати прибуток від застосування даної інформації.

За останнє десятиріччя питання створення ефективного механізму захисту комерційно цінної інформації в Європейському Союзі (ЄС) приділено неабияку увагу. Вирішення цього питання було продиктовано розумінням значення належного захисту комерційної таємниці для створення нових продуктів інтелектуальної діяльності, рівних можливостей для розвитку бізнесу, з урахуванням інтересів малих і середніх підприємств.

Варто зазначити, що у правових актах країн-учасниць ЄС не має єдності та узгодженості щодо регулювання відносин у сфері комерційної таємниці. Так, характерним для законодавства держав-членів ЄС є суттєва різниця понять комерційної таємниці, промислових секретів, ноу-хау, конфіденційної інформації, а також способів захисту прав з незначним впливом на правовідносини стосовно цих об'єктів міжнародних угод [1].

Стало очевидним, що істотні відмінності в ступені захисту комерційної таємниці і ноу-хау в національних законодавствах держав-